

בריאות טובה

מובילה לביוץ מוקדם

ניב לבון - התאחדות מגדלי בקר
 תרגום מכתבה של: Prof. Jeff Stevenson – Hoards Dairyman 10.3.2012

ניהול ממשק הזנה שיגרום להעלאת צריכת החומר היבש לאחר ההמלטה והפחתת משך הזמן של מאזן אנרגיה שלילי יכול להוביל לירידה במספר הפרות הבלתי מחזוריות

בניסוי זה, לאחר שיא הירידה במאזן האנרגיה, ישנה עלייה במספר הפולסים של LH במהלך 8 שעות אשר הובילה לביוץ לאחר כ-2.5 ימים במוצע. אחד הגורמים העיקריים לעיכוב מועד הביוץ הינו צריכת המזון על יד הפרה. תוצאות מעבודה שנעשתה בשנת 1990 (טבלה 1) מראות שביוץ מוקדם קשור באופן חיובי לצריכת חומר יבש יומית גדולה יותר, וירידה יומית במשקל גוף נמוכה יותר במהלך תחילת התחלובה.

טבלה 1. צריכת מזון יומית ושינוי במשקל גוף בפרות חלב לאחר ההמלטה

מועד ביוץ ראשון	מוקדם	מאוחר	מאוד מאוחר
מספר פרות	25	14	15
ימים עד ביוץ ראשון	22	43	-
ימים עד ייחום ראשון	47	73	110
צריכת חומר יבש, ק"ג ליום	19	18	15
שינוי במשקל גוף, ק"ג ליום	-0.82	-0.82	-1.2

לקוח מ: Staples et al., 1990 J. Dairy Sci. 73:938-947

מצב גופני נמוך נמצא אף הוא כגורם לדחיית מועד הביוץ. נראית השפעה של המצב הגופני על מועד הביוץ הראשון של פרות לאחר ההמלטה. פרות רזות נוטות לבייץ מאוחר יותר מאשר פרות שמנות.

שכיחות הבעיה של ביוץ דחוי

במספר רב של ניסויים אשר בוצעו מסוף שנות ה-90 והלאה נמצא שכ-26% מהמבכירות וכ-20% מהפרות היו לא מחזוריות בתחילת תקופת ההזרעות (סוף ימי המנוחה המתוכננים; בין 55 ל-75 יום).

סיכום

מועד הביוץ הראשון לאחר ההמלטה נמצא בקשר חיובי עם חזרת הפרה למחזוריות ולפעילות שחלתית תקינה. ככל שמועד הביוץ מוקדם יותר, ישנה עלייה בסיכויי ההתעברות מהזרעה ראשונה. ניהול ממשק הזנה שיגרום להעלאת צריכת החומר היבש לאחר ההמלטה והפחתת משך הזמן של מאזן אנרגיה שלילי יכול להוביל לירידה במספר הפרות הבלתי מחזוריות. ■

פות עם צריכת מזון נמוכה, מאזן אנרגיה שלילי או בריאות לקויה, כתוצאה מבעיות המלטה הנגרמות ממחלות כגון קטוזיס, קדחות חלב, היפוכי קיבה, המלטות קשות, עצירות שליה, דלקות רחם, מועדות לסבול ממועד מאוחר של ביוץ ראשון לאחר ההמלטה. ישנם מספר גורמים אשר יכולים להשפיע על מועד הביוץ הראשון לאחר ההמלטה. סקירה זו תעסוק יותר מקרוב בתחומים הבאים: הזנה, מאזן אנרגיה ובריאות הפרה באופן כללי והשפעתם על מערכת הרבייה, הפרשת LH, ומועד הביוץ.

מאזן אנרגיה

עובדה ידועה היא שפרות לאחר המלטה נכנסות למאזן אנרגיה שלילי על מנת לתמוך בייצור החלב. ייצור החלב קשור בירידת משקל גוף הפרה, תוך כדי שימוש במאגרי השומן של הגוף כמקור אנרגיה לייצור החלב. מאזן האנרגיה מורכב מסכום כל האנרגיה הנכנסת לגוף מהמזון - האנרגיה אשר מתזבזבת לצורך ייצור חלב וכן אנרגיה בלתי נעלמת. משך הזמן של מאזן האנרגיה השלילי נמצא קשור למועד הביוץ הראשון ולעלייה בהפרשה פולסטילית של LH (הורמון המוביל לביוץ). מחקר אשר נעשה באוניברסיטת קורנל בארצות הברית הראה את הקשר הזה. נלקחו דוגמאות דם מעשר פרות פעמיים בשבוע במרווחים של 10-15 דקות למשך 8 שעות לפני, במהלך ולאחר שיא הירידה במאזן האנרגיה.

איור 1. השפעת המצב הגופני בתקופת שיא החלב על אחוז הפרות ללא ביוץ

